

INSPIRATIONSPUNKTER

12. januar 2017

[Kun det talte ord gælder]

Talepapir – URU alm. del – samrådsspørgsmål N, vedr. børnearbejde og gældsslaveri i produktion af vanilje samt sikring af danske virksomheders overholdelse af internationale konventioner, stillet den 9. december 2016 efter ønske fra Christian Juhl (EL).

[Det er aftalt med UM, at begge ministre kort indleder med at sige tak for invitationen til at komme i udvalget.]

- Tak for invitationen til at komme her i udvalget i dag.

[Herefter besvarer erhvervsministeren de to første spørgsmål og udviklingsministeren besvarer det tredje og sidste.]

[Indledning]

- Jeg har aftalt med udviklingsministeren, at jeg svarer på de to første samrådsspørgsmål, som drejer sig om danske virksomheders import af produkter, der kan være produceret ved brug af børnearbejde og gældsslaveri og om virksomhedernes overholdelse af internationale konventioner. Udviklingsministeren svarer på det tredje spørgsmål.
- I har jo ved tidligere lejligheder drøftet *ansvarlig leverandørstyring* her i udvalget, og da min holdning

grundlæggende ikke afviger fra den tidligere erhvervs- og vækstministers, vil der være en vis gentagelse i forhold til de svar, I tidligere har fået. Som ny erhvervsminister vil jeg imidlertid også gerne benytte lejligheden til at understrege en række pointer.

- Da jeg var økonomi- og erhvervsminister i 2010-2011 var jeg med til at tage en række vigtige initiativer på CSR-området – blandt andet bad jeg Rådet for Samfundsansvars om at udarbejde et kodeks for netop ansvarlig leverandørstyring. Formålet var at skabe større klarhed om, hvad ansvarlig leverandørstyring indebærer for både virksomheden og dens interessenter.
- Jeg har siden fulgt den positive udvikling, som involverer stadig flere virksomheder og interessenter.
- Jeg mener helt grundlæggende, at virksomheder har et ansvar gennem hele leverandørkæden for de produkter, de sælger, og for at adressere de negative indvirkninger, de forårsager, i overensstemmelse med internationale principper, retningslinjer og konventioner på området.
- Der er imidlertid ofte tale om komplekse problemstillinger, hvor en lang række aktører ud over virksomheden selv bør være involveret for at forholdene kan forbedres. Vejen frem må derfor fortsat være at sikre gode rammer for, at virksomhederne kan tage

samfundsansvar på en måde, der giver mening i forhold til deres produktion og deres leverandørkæde.

- Derfor mener jeg, at vi skal fokusere på udbredelse af viden om internationale retningslinjer, vejledning og værktøjer og samtidig fremme dialogen og de tværgående partnerskaber.

Ad. Spørgsmål A

Mener ministrene, at det er acceptabelt, at danske virksomheder tjener penge på børnearbejde og gældsslaveri, som det er beskrevet i Danwatch's rapport?

- Først til spørgsmålet om, hvorvidt jeg mener, at det er acceptabelt, at danske virksomheder tjener penge på børnearbejde og gældsslaveri, som det er beskrevet i Danwatch's rapport.
- Det er naturligvis dybt beklageligt, at en del af vaniljeproduktionen i Madagaskar tilsyneladende foregår under de forhold, som Danwatch har beskrevet.
- Jeg mener helt grundlæggende, at virksomheder – også de danske - har et ansvar for at adressere de negative indvirkninger, som deres forretningsdrift skaber.
- Derfor er det også vigtigt at anerkende, at rigtig mange danske virksomheder tager arbejdet med

samfundsansvar alvorligt og reelt ønsker at gøre en positiv forskel og undgå negative indvirkninger.

- Der kan imidlertid være tale om meget komplekse udfordringer, som den enkelte virksomhed ikke kan løse alene, og som det tager tid at forandre.
- Derfor er der brug for at skabe gode rammer, der motiverer virksomhederne til - ad frivillighedens vej - at samarbejde med leverandører, NGO'er, regeringer og andre virksomheder i branchen om at løse udfordringerne.
- Jeg synes, at de internationale principper, retningslinjer og konventioner, der på en række punkter formaliserer virksomheders samfundsansvar, er et rigtig godt udgangspunkt.
- Det gælder især *FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv* og *OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder*.
- Her er grundtanken, at virksomheder bør arbejde på at mindske deres negative indflydelse ved at udarbejde konkrete handlingsplaner og strategier og ved at indarbejde, det, der kaldes *due diligence* – eller på dansk *nødvendig omhu* - i virksomhedens ledelses- og risikovurderingssystemer.

- Nødvendig omhu, når det gælder en virksomheds leverandørkæde, handler om, at virksomhederne stiller krav om, at deres leverandører forebygger negative indvirkninger, og følger op på, at dette rent faktisk sker.
- Det kan fx ske ved at stille krav om CSR-politikker hos leverandørerne og ved at beslutte, hvilke forhold hos leverandørerne, der skal kontrolleres.
- Kravene til virksomhedernes arbejde med nødvendig omhu er så sent som i oktober 2016 blevet fremhævet i en udtalelse fra *Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd*, der kan behandle sager vedrørende danske virksomheders efterlevelse af internationale retningslinier både i Danmark og i udlandet.
- I denne sag udtalte institutionen kritik af en dansk virksomhed, der ikke i tilstrækkeligt omfang arbejdede med nødvendig omhu med en leverandør i tekstilsektoren i Bangladesh. Virksomheden havde ikke stillet de nødvendige krav til - og fulgt op på - at leverandøren respekterede de ansattes grundlæggende menneske- og arbejdstagerrettigheder, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.
- For mig understreger det, at også danske virksomheder skal tage ansvar og arbejde både strategisk og

systematisk med samfundsansvar. Både fordi det er rigtigt og fordi det giver konkurrencefordele.

Ad. Spørgsmål B

Hvad vil ministrene gøre for at sikre, at danske virksomheder med handel og import af f.eks. vanilje ikke overtræder internationale konventioner?

- Det bringer mig til spørgsmålet om, hvad der kan gøres for at sikre, at danske virksomheder ikke overtræder internationale konventioner, eksempelvis når de importerer vanilje.
- Det handler nemlig om, hvordan vi skaber de bedste rammer for, at den enkelte virksomhed eller den enkelte branche kan tage ansvar. Hvordan vi kan understøtte udbredelse af viden om de internationale retningslinjer, yde vejledning, stille værktøjer til rådighed, skabe dialog og partnerskaber og tage hånd om virksomheder, der ikke lever op til deres ansvar.
- Mit svar på spørgsmålet har en global og en national dimension.
- På globalt plan skal vi udbrede viden om de internationale retningslinjer. De internationale retningslinjer er med til at skabe en *level playing field*, så danske virksomheder, der tager deres arbejde med

samfundsansvar alvorligt, ikke stilles ringere i den globale konkurrence. Gode internationale rammer for virksomheders samfundsansvar vil samtidig gøre det nemmere at samarbejde på tværs af landegrænser om de ofte grænseoverskridende problemer.

- På den nationale bane er det en væsentlig opgave at sikre, at der er gode rammer for dialog og samarbejde om de komplekse udfordringer. I Danmark har vi allerede mange værktøjer og fora, der understøtter dette.
- For det første er en lang række interessenter, organisationer og fora aktive med hensyn til at understøtte virksomhederne i arbejdet med samfundsansvar og med at finde praktiske løsninger på udfordringerne.
- Jeg vil i denne sammenhæng nævne Dansk Initiativ for Etisk Handel, der som multi-stakeholder initiativ er et eksempel på et tværsektorielt samarbejde, hvor virksomheder og interessenter mødes, drøfter og finder vigtig vejledning blandt andet om leverandørkædespørgsmål.
- For det andet vil jeg nævne CSR-Kompasset, som er et gratis online-værktøj udarbejdet af Erhvervsministeriet, Dansk Industri og Nordisk Ministerråd i 2005 og som løbende revideres.

- Endelig vil jeg fremhæve Dialogforum for Samfundsansvar og Vækst, der blev lanceret af regeringen i februar 2016. Dialogforum består af en række af feltets kerneinteressenter, og har til formål at styrke dialogen på området, afvikle rundbordssamtaler og bidrage til regeringens politikudvikling.
- Også kravene i lovgivningen er baseret på et frivillighedsprincip, hvor de omfattede virksomheder frivilligt bestemmer, om de vil have en politik for samfundsansvar, men alene har pligt til at være åbne om deres valg.
- Lovgivningen omfatter mere end 1000 danske virksomheder, og jeg synes, at det er værd at bemærke, at eksperter og undersøgelser peger på, at virksomheder i markant stigende grad påvirkes af udviklingen i reglerne om CSR-rapportering.
- I løbet af de første tre år lovkravet om CSR-rapportering har eksisteret, er det med denne fleksible tilgang lykkedes at mobilisere ca. 50 pct. af virksomhederne til at rapportere om deres samfundsansvar for første gang.
- Såfremt der alligevel er virksomheder, der ikke lever op til de internationale retningslinjer, har vi i Danmark et OECD-kontaktpunkt – ”Mæglings- og klageinstitutionen

for ansvarlig virksomhedsadfærd”, som jeg også nævnte tidligere.

- Institutionen har til opgave både at udbrede kendskabet til OECD’s retningslinjer for multinationale virksomheder og behandle eventuelle klager over mulige overtrædelser.
- Institutionen deltager endvidere i samarbejdet i OECD-regi, hvor vi er med til at påvirke den videre udvikling af retningslinjerne.

[Afrunding: Rammerne er til stede for at fremme vidensspredning, vejledning, dialog og partnerskaber]

- Afslutningsvist synes jeg godt det kan konkluderes, at vi allerede i dag har en række velfungerende fora og værktøjer, der understøtter danske virksomheder i deres arbejde med ansvar i leverandørkæden.
- Internationalt mener jeg, at vi fortsat bør arbejde for at udbrede kendskabet til og arbejdet med de internationale CSR-retningslinjer samt fremme en level playing field, således at konkurrencebetingelserne er så lige som muligt. Nationalt bør fokus være på at fremme videns- og erfaringsspredning, værktøjer, dialog og partnerskaber.

- Det er min opfattelse, at de nødvendige rammer er til stede for, at virksomhederne kan fortsætte med i stigende grad at tage ansvar både nationalt og internationalt.
- Tak for ordet.
- Jeg vil nu give ordet videre til udviklingsministeren, som vil besvare den tredje og sidste del af spørgsmålet.